

Warszawa, dnia 20 listopada 2018 r.

Opinia do ustawy o ratyfikacji Poprawek do Protokołu montrealского w sprawie substancji zubożających warstwę ozonową, sporządzonego w Montrealu dnia 16 września 1987 r., przyjętych w Kigali dnia 15 października 2016 r.

(druk nr 1012)

I. Cel i przedmiot ustawy

Ustawa ma na celu wyrażenie zgody na ratyfikację przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Poprawek do Protokołu montrealского w sprawie substancji zubożających warstwę ozonową, sporządzonego w Montrealu dnia 16 września 1987 r., przyjętych w Kigali dnia 15 października 2016 r., zwanych dalej „Poprawkami z Kigali”.

Obecny system współpracy międzynarodowej w zakresie ochrony warstwy ozonowej opiera się na Konwencji wiedeńskiej o ochronie warstwy ozonowej, sporządzonej w Wiedniu dnia 22 marca 1985 r. Polska przystąpiła do Konwencji wiedeńskiej dnia 13 lipca 1990 r. W ramach Konwencji wiedeńskiej strony zgodziły się na: dzielenie się danymi dotyczącymi światowej produkcji substancji zubożających warstwę ozonową, zwanych dalej „SZWO”, i ich emisji, wdrażanie przedsięwzięć dotyczących kontroli emisji SZWO, współpracę w zakresie badań naukowych w celu lepszego zrozumienia procesów zachodzących w atmosferze ziemskiej, w szczególności zmian stratosferycznej warstwy ozonowej, które mogą powodować zmiany ilości promieniowania ultrafioletowego docierającego do powierzchni Ziemi i potencjalnego wpływu tych zmian na żywe organizmy oraz badań modyfikacji pionowej dystrybucji ozonu, która może powodować zmiany struktury temperatur w atmosferze, co z kolei może wpływać na pogodę i klimat.

Kolejnym krokiem było uzgodnienie Protokołu montrealского w sprawie substancji zubożających warstwę ozonową, sporządzonego w Montrealu dnia 16 września 1987 r. Protokół montrealский zawierał w wersji pierwotnej listę ośmiu kontrolowanych SZWO

i został oparty na tzw. „zasadzie ostrożności”, która polega na podejmowaniu przez społeczność światową globalnych działań na rzecz ochrony środowiska jeszcze zanim wszystkie naukowe, ekonomiczne i techniczne wątpliwości w tym zakresie zostaną w pełni wyjaśnione. Odzwierciedleniem tego podejścia jest zgoda państw-stron Protokołu montrealckiego na wprowadzanie w miarę upływu czasu zmian w Protokole montrealckim, uwzględniających wyniki aktualnych badań stanu warstwy ozonowej i procesów jej niszczenia, a także postępu w zakresie rozwoju i wdrażania technologii alternatywnych. Ta ewolucyjność Protokołu montrealckiego polega na regularnym i wszechstronnym oszacowywaniu wszystkich uwarunkowań, po których następuje przyjęcie Poprawek lub Uzupełnień. Poprawki do Protokołu montrealckiego mogą wprowadzać nowe środki kontroli dla nowych substancji. Każda Poprawka jest wiążąca wyłącznie po jej ratyfikacji przez strony Protokołu montrealckiego. Jeżeli państwo-strona Protokołu montrealckiego nie ratyfikowało danej Poprawki, jest traktowane jako nie-strona tej Poprawki (a więc i Protokołu montrealckiego) w stosunku do nowej substancji wprowadzonej przez tę Poprawkę, co skutkuje zakazem handlu tą substancją z tym państwem przez pozostałe strony Protokołu montrealckiego.

Rzeczpospolita Polska przedłożyła Sekretarzowi Generalnemu Organizacji Narodów Zjednoczonych (depozytariuszowi) dokumenty ratyfikacyjne Protokołu montrealckiego dnia 13 lipca 1990 r. oraz w kolejnych latach ratyfikowała wszystkie uzgodnione przez strony Poprawki do Protokołu montrealckiego, poza Poprawkami z Kigali. Zostały one przyjęte w drodze konsensusu podczas XXVIII Spotkania Stron Protokołu montrealckiego (MOP28), podczas którego przedstawiciele 197 państw świata negocjowali propozycje wprowadzenia do Protokołu montrealckiego harmonogramów wycofywania zużycia i produkcji najczęściej stosowanych fluorowanych gazów cieplarnianych – wodorofluorowęglowodorów (HFC). Należy podkreślić, iż formalnie nie nastąpiło podpisanie Poprawek z Kigali, a w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej uzgodnione stanowisko w ramach Unii Europejskiej (UE) prezentowała Komisja Europejska i Prezydencja Rady Unii Europejskiej.

Od ratyfikacji przez Polskę Poprawek z Kigali zależy również pełne uczestnictwo UE w Protokole montrealckim. W związku z mieszanym charakterem Protokołu montrealckiego oraz Poprawek do niego, a także decyzją o wspólnym wypełnianiu zobowiązań przez UE i jej państwa członkowskie, niezbędna jest ratyfikacja Poprawek z Kigali zarówno przez UE, jak i każde z państw członkowskich.

Polska brała aktywny udział na forum UE w sprawie uzgadniania propozycji postanowień Poprawek z Kigali. Tym samym Poprawki z Kigali spełniają oczekiwania Rzeczypospolitej Polskiej.

Główną zmianą wprowadzoną przez Poprawki z Kigali do Protokołu montrealskiego jest rozszerzenie listy substancji podlegających Protokołowi montrealskiemu (tzw. „substancji kontrolowanych”) o HFC. HFC były uregulowane tylko w Ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu, sporządzonej w Nowym Jorku dnia 9 maja 1992 r. i znajdują się w tzw. „koszyku gazów cieplarnianych” objętych redukcją emisji w Protokole z Kioto do Ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu, sporządzonym w Kioto dnia 11 grudnia 1997 r. Protokół montrealski dzięki Poprawkom z Kigali zmieni tę sytuację, gdyż zostały tam uzgodnione harmonogramy redukcji produkcji i zużycia HFC, odmienne dla państw rozwiniętych i rozwijających się. Wprowadzenie Poprawek z Kigali spowoduje wymierne korzyści środowiskowe, takie jak zmniejszenie o 85% ilości potencjalnie wyemitowanych HFC wyrażonych w CO₂ eq (równoważnik dwutlenku węgla) poprzez redukcję ich produkcji i zużycia we wszystkich 197 państwach – stronach Protokołu montrealskiego. Szacuje się, że w efekcie wdrożenia Poprawek z Kigali do 2050 r. emisja CO₂ na świecie znacząco się zmniejszy, a do końca stulecia nastąpi obniżenie temperatury na Ziemi o 0,5 °C. Celem Poprawek z Kigali jest umożliwienie ograniczenia emisji tych substancji poprzez redukcję ich produkcji i zużycia.

Należy podkreślić, że zmiany wynikające z Poprawek z Kigali zostały już ujęte w prawie UE oraz w prawie polskim, w szczególności w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 517/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie fluorowanych gazów cieplarnianych i uchylenia rozporządzenia (WE) nr 842/2006 wraz z odnośnymi rozporządzeniami Komisji Europejskiej oraz w ustawie z dnia 15 maja 2015 r. o substancjach zubożających warstwę ozonową oraz o niektórych fluorowanych gazach cieplarnianych wraz z aktami wykonawczymi. W związku z powyższym ratyfikacja Poprawek z Kigali nie wymaga podjęcia dodatkowych działań legislacyjnych.

Ratyfikacja Poprawek z Kigali nie wywiera żadnych skutków społecznych ani gospodarczych dla RP, ponieważ jak wskazano powyżej obecnie ich postanowienia są wypełniane na podstawie obowiązujących przepisów prawa krajowego i prawa UE.

W zakresie skutków finansowych przewiduje się jedynie możliwość wzrostu składki Rzeczypospolitej Polskiej jako strony Protokołu montrealского (Fundusz Wielostronny) od 2021 r., w związku z rozszerzeniem katalogu substancji, które będą wycofywane na podstawie Protokołu montrealского.

Postanowienia Poprawek z Kigali wprowadzają zmiany do umowy międzynarodowej, tj. Protokołu montrealского. W związku z powyższym uznaje się, że spełnione są przesłanki określone w art. 89 ust. 1 pkt 5 Konstytucji RP. Dlatego też proponuje się, aby związanie Rzeczypospolitej Polskiej Poprawkami z Kigali nastąpiło w drodze ratyfikacji za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie.

II. Przebieg prac legislacyjnych

Sejm uchwalił ustawę na 62. posiedzeniu w dniu 9 listopada 2018 r. w oparciu o przedłożenie rządowe. Projekt był przedmiotem prac sejmowej Komisji Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa oraz Komisji Spraw Zagranicznych. Ustawa została uchwalona w brzmieniu zawartym w projekcie.

III. Uwagi szczególne

Ustawa nie budzi zastrzeżeń legislacyjnych.

Mirosław Reszczyński

Starszy legislator